KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Kaisa Mäntynen, Marko Nurmikolu

Lausunto
15.11.2021
1038/03.01.01/2021

Stv@eduskunta.fi

HE 141/2021 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi tupakkalain muuttamisesta

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Esityksen tavoitteena on osaltaan tukea tämän tavoitteen saavuttamista. Esityksellä toteutetaan hallitusohjelmaa, jonka mukaan vähennetään riippuvuuksia ja jatketaan määrätietoista työtä tupakoinnin vähentämiseksi.

Esityksessä ehdotetaan, että tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkaukset eivät saisi merkinnöiltään tai muulta ulkoasultaan erottua muiden vastaavien tuotteiden vähittäismyyntipakkauksista. Tupakkalaissa säädettäisiin myös savukkeiden, täyttösäiliöiden ja nikotiininesteen ulkoasua koskevista vaatimuksista. Tuotteet, jotka on tarkoitettu saamaan tupakkatuotteelle aikaan tunnusomainen tuoksu tai maku, kiellettäisiin. Tupakointivälineiden, jotka on tarkoitettu tupakkatuotteen kuumentamiseen, esilläpito kiellettäisiin.

Esityksessä ehdotetaan, että tupakointi kiellettäisiin leikkikentillä ja yleisillä uimarannoilla. Säännöstä asuntoyhteisön oikeudesta kieltää tupakointi ulkoalueellaan selkiytettäisiin. Kunnan kieltoja koskevaa tupakkalain 96 §:ää muutettaisiin niin, että se kattaisi myös kunnan tupakkalain 79 §:n nojalla antamat määräykset ja että pykälän perusteella voitaisiin antaa sekä kieltoja että määräyksiä. Elinkeinonharjoittajan omavalvontavelvollisuutta laajennettaisiin koskemaan myytävänä olevien tuotteiden lainmukaisuuden valvontaa.

Kuntaliiton lausunto

Kuntaliiton näkemyksen mukaan lakiehdotus tukee hyvin tupakkalain tavoitetta. Lain tavoite eli tupakoinnin väheneminen ja tupakansavulle altistumisen vähentäminen on kannatettava. Tupakointikieltoihin ehdotetut muutokset lisäisivät tupakkalain mukaisten valvontakohteiden määrää kunnissa. Tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista valvotaan pääsääntöisesti valitusten perusteella, ja on todennäköistä, että lyhyellä aikavälillä tupakointikieltoihin ehdotetut laajennukset lisäisivät tupakkalaista johtuvaa valvontatarvetta.

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Lakiehdotuksen 74 §:n 3 a ja 3 c kohtien mukaan tupakointi tulisi kielletyksi leikkikentillä, joista on tehtävä kuluttajaturvallisuuslain mukaan turvallisuusasiakirja sekä suurilla yleisillä (ns. EU) uimarannoilla. Kuntaliitto kannattaa ehdotettuja lisäyksiä tupakkalakiin tupakointikieltojen ja -rajoitusten osalta. Lasten ja nuorten suojaaminen tupakansavulta on tärkeää ja lisäksi esim. uimarannoilla ja puistoalueille tupakointi aiheuttaa roskaantumista. Kuntaliitto ehdottaa laajaa uutisointia uusista rajoituksista sekä tupakointikieltojen merkitsemistä selkeästi leikkikentän tai uimarannan ylläpitäjän toimesta.

Käytännössä tupakointikieltojen valvontaa tehtäisiin pitkälti yleisöhavaintojen ja ilmiantojen perusteella, jolloin laaja tietoisuus lain voimaantulosta helpottaisi kunnan viranomaisten tehtäviä lakimuutoksen valvonnassa. Uimakauden aikana uimarantojen tupakointikieltojen valvontaa voisivat tehdä myös uimavalvojat sekä kunnan terveydensuojeluviranomaiset rannan terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen yhteydessä. Uimakauden ulkopuolella kyseisten kieltojen ja rajoitusten valvonta on vaikeaa, jolloin selkeät merkinnät sekä tiedottaminen kielloista korostuu. Varsinaisen ranta-alueen ulkopuolelle perustettavan tupakointipaikan (ja roskakorin) siivoamisesta ja tyhjentämisestä myös uimakauden ulkopuolella olisi syytä olla linjaukset.

Lakiehdotuksen 78 §:n myötä olisi selkeämpää, että asuntoyhteisö saisi kieltää tupakoinnin kaikissa hallitsemissaan yhteisissä ulkotiloissa, ei vain rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydessä, lasten leikkialueella ja yhteisillä parvekkeilla. Ehdotettu muutos selkeyttää voimassa olevaa tupakkalakia. Kuntaliiton näkemyksen mukaan tupakkalakiin tulisi lisätä mahdollisuus määrätä tupakointikieltoja myös yksityisille parvekkeille asuntoyhteisön enemmistöpäätöksellä.

SUOMEN KUNTALIITTO

Kaisa Mäntynen
Ympäristöterveydenhuollon erityisasiantuntija